

Ett företag i "tillsynssystemets hundskola"

Under coronaepidemin har särskilt företagarna inom restaurangbranschen, aktörerna inom evenemangsbranschen, idrottsföreningar (inkl. medarbetarna i alla dessa) bittert fått känna av hur det är att utsättas för myndigheternas godtyckliga beslut*. Förhoppningsvis får restriktioner som myndigheterna påfört i anslutning till epidemin även människorna att i mer omfattande utsträckning fundera över varför så många beslutsfattare/myndigheter utövar sin makt på de mest märkliga sätt, utan att nödvändigtvis alls fundera över följderna av sina beslut.

I den här artikeln ska jag berätta om i vilken strömvirvel ett enskilt bageriföretag som sysselsätter ungefär 10 personer råkade i februari 2020, precis innan coronaepidemin började, när en företagare modigt vågade föra fram sina egna uppfattningar i samband med en hälsokontroll i företaget.

Miljöhälsovården (senare miljövården) skickade den 7.2.2020 en handling vid namn "hörande" till bageriföretaget och i handlingen konstaterades bland annat följande: "Med hörande avses det tillfälle som myndigheten reserverar den delaktiga att framföra sin åsikt i frågan innan beslut fattas". Det skriftliga svaromålet ska lämnas 21.2.2020. Det kommer 25.2.2020 att föreslås för miljöhälsosektionen att sektionen påför följande huvudförpliktelser förenade med hot om vite. Livsmedelslokalen ska senast 31.5.2020 uppfylla kraven i 10 § i livsmedelslagen. Om missförhållandena i livsmedelslokalen inte har rättats till när tidsfristen löper ut kommer det för miljövårdssektionen att läggas fram förslag till beslut i vilket varje enskild huvudförpliktelse som angetts ovan förenas med hot om vite." Hörandet omfattade 14 huvudförpliktelser av vilka nio gällde åtgärder för att iståndsätta bagerilokalen och fem korrigeringar av förpackningsmärkningarna.

Företaget skickade den 20.2.2020 ett svaromål på 6 sidor till Miljövården, i vilket företagaren detaljerat tog ställning till omständigheterna som togs upp i skrivelsen. Fem dagar senare den 25.2.2020 beslöt stadens miljövårdssektion (senare Sektionen) så här: "Sektionen beslöt enhälligt att trots det understödda svaromålet helt förbjuda verksamheten i bagerilokalen tills bristerna har rättats till".

Sektionen fattade beslutet trots att Miljövården i sitt hörande hade fastställt att företaget hade mer än tre månader tid att uppfylla de krav som myndigheten förutsatte. Och om bristerna den 31.5.2020 inte var på den nivå som myndigheterna förutsatte, ja, då skulle man föreslå påförande av vite för Sektionen. Det betyder alltså att det verkligen inte var fråga om brådskande åtgärder för att rätta till bristerna.

Jag kontaktades i frågan den 26.2.2020 och därefter skickade jag ett e-postmeddelande både till livsmedelsdirektören på orten och till ledningen för Livsmedelsverket. Tjänstemännen insåg att sektionen hade begått ett administrativt fel så sektionens beslut kunde inte verkställas. Efter att Miljövården den 27.2.2020 hade gett ut ett pressmeddelande i ärendet gjorde stadens lokala tidning en nyhet under rubriken "Traditionsrikt bageri hotas av

verksamhetsförbud". I artikeln konstaterar Sektionens ordförande att bageriets "problem är så allvarliga att det måste påföras temporärt verksamhetsförbud". Enligt Miljövårdens servicechef var "verksamhetsförbudet inte befolgat som påföljd. I produkterna har inte konstaterats omedelbara hälsofaror. Det råder emellertid allvarliga brister i förhållandena i bageriet, vilka ökar riskerna om läget fortsätter. Enligt de uppgifter man nu har att tillgå finns det inte anledning att ta dra tillbaka bageriets produkter eller att återföra dem till affären".

Direktören för stadens livsmedelskontroll konstaterade i sitt e-postmeddelande som han skickade i efterskott att "tillsynsverksamheten principiellt alltid är offentlig och beslut kan inte hemlighållas". Det är helt rätt men det är en helt annan sak på vilket sätt myndigheterna informerar företrädarna för medierna. Det är inte myndigheternas uppgift att genom egna kommentarer inverka på konsumenternas kundbeteende i situationer där det inte finns anledning att vidta brådskande myndighetsåtgärder, och inte bara det, utan även då myndigheten själv erkänner att den har gått till väga på fel sätt.

Det verkar fullständigt klart att Sektionens beslut endast handlar om att vissa beslutsfattare tog på näsan av företagets skriftliga svaromål och de omständigheter som framfördes i det. Var och en förstår hur konsumenterna reagerar på en sådan nyhet och vad det innebär med tanke på företagets närmaste framtid. Det finns inte en enda företagare eller ett enda företag som i framtiden vågar försvara sina rättigheter om man måste vara rädd för att bemötas på det här beskrivna sättet av myndigheterna.

Livsmedelsverket och dess hälsoinspektörer utför ett viktigt arbete för livsmedelssäkerheten. Det är emellertid allmänt känt att företag inte bemöts jämlikt i Finland när det gäller hälsokontroller. Nivån på hälsokontrollerna varierar verkligen mycket från ort till ort och från region till region. Redan bytet av en enskild hälsoinspektör kan radikalt förändra situationen trots att det inte har skett större förändringar i företagets verksamhet.

Nu handlar det om ett enskilt fall men det är ett tämligen avskräckande exempel på vad som kan hända när myndigheten som fattar beslut känner sig kränkt av att företagaren vågar stå upp mot myndigheternas maktutövande. Det är klart att ärenden framskrider bäst när inspektörerna och företagarna bemöter varandra med vänlighet. Samtidigt bör man inse att det första steget till korrupcion är att förutsättningen för positiva myndighetsavgöranden är att företaget fjäskar eller bugar och bockar för myndigheten.

Mika Väyrynen

* I historieböckerna kommer man att minnas tidsperioden under 2020-talet i Finland då det var förbjudet att ordna evenemang, serveringen av alkohol i restauranger upphörde klockan 17, alkoholdrycker samlades in klockan 18 och restaurangerna stängde klockan 19. Tipligan kunde ses av högst 6 åskådare.